

SK

SK

SK

KOMISIA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV

Brusel, 5.2.2008
KOM(2008) 55 v konečnom znení

**OZNÁMENIE KOMISIE RADE, EURÓPSKEMU PARLAMENTU, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

Osobitné postavenie problematiky detí v rámci vonkajšej činnosti EÚ

{SEC(2008) 135}

{SEC(2008) 136}

OZNÁMENIE KOMISIE RADE, EURÓPSKEMU PARLAMENTU, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV

Osobitné postavenie problematiky detí v rámci vonkajšej činnosti EÚ

1. Úvod

Európska únia sa zaviazala, že v rámci svojich vnútorných aj vonkajších politik bude presadzovať práva detí a zohľadňovať ich základné potreby. Súčasťou procesu napĺňania tohto záväzku je aj oznámenie s názvom „*K stratégii EÚ v oblasti práv dieťaťa*“, ktoré bolo prijaté 4. júla 2006 a v ktorom sa načrtáva postup pre vytvorenie dlhodobej stratégie EÚ v oblasti práv detí.

V uvedenom oznámení z roku 2006 sa okrem iných iniciatív uvádza aj vypracovanie akčného plánu týkajúceho sa problematiky detí v kontexte vonkajšej činnosti. Cieľom tohto oznámenia a priložených pracovných dokumentov útvarov Komisie nazvaných „*Práva detí v rámci vonkajšej činnosti*“ (*Children's Rights in External Action*) a „*Deti v núdzových a kritických situáciách*“ (*Children in Situations of Emergency and Crisis*) je prispieť k vytvoreniu tejto dlhodobej stratégie v súvislosti s *Usmerneniami EÚ pre presadzovanie a ochranu práv dieťaťa*, ktoré Rada prijala v decembri 2007.

Priložené akčné plány, v ktorých sa načrtávajú konkrétne opatrenia zo strany Európskej komisie, napomôžu posilniť úlohu EÚ pri hľadaní odpovedí na celosvetový výzvu, ktorá spočíva v zabezpečení dodržiavania a presadzovania práv detí.

2. OPODSTATNENIE OSOBITNÉHO POSTAVENIA PROBLEMATIKY DETÍ V RÁMCI VONKAJŠEJ ČINNOSTI EÚ

Významu detí a ich zdravého vývoja pre spoločnosť, v ktorej vyrastajú, a osobitnej pozornosti, ktorá je potrebná na zabezpečenie dôsledného uplatňovania ich práv, nebola doposiaľ pripisovaná dostatočná dôležitosť. Deti a dospelávajúci¹ tvoria v súčasnosti tretinu svetovej populácie a viac ako polovicu celkového počtu obyvateľov vo väčšine rozvojových krajín. Sú osobitnou skupinou, ktorá sa vyznačuje súborom osobitných potrieb a práv. Napriek tomu však dochádza k pravidelnému porušovaniu a nezohľadňovaniu ich práv, a ich názory sú ignorované dokonca aj v prípadoch, keď sa rozhoduje o otázkach, ktoré sa ich priamo dotýkajú.

Investície do detí a mládeže v prítomnosti sú investíciami do budúcnosti. Mladí ľudia s dobrým vzdelaním, pozitívnymi ideálmi, kvalifikáciou a so zmyslom pre sociálnu zodpovednosť majú lepšie predpoklady, aby sa stali dospelými občanmi so vzťahom ku kladným spoločenským hodnotám, pripravenými a schopnými konštruktívnym spôsobom prispieť k hospodárskemu a sociálnemu rozvoju spoločenských skupín, ktorých sú súčasťou.

¹ V zmysle Dohovoru OSN o právach dieťaťa sa za deti považujú všetky osoby mladšie ako 18 rokov. Zmyslom dodatočného rozlišovania detí a dospelávajúcich je lepšie zohľadniť vekové kategórie pod 18 rokov, do ktorých sa deti samy zaraďujú.

Pri deťoch a mladých ľuďoch s týmito kladnými vlastnosťami sa dá takisto predpokladať, že keď príde rad na nich, stanú sa starostlivými rodičmi svojich vlastných detí.

Napokon platí, že zlepšenie podmienok života detí je nevyhnutným predpokladom, ak chceme zabrániť destabilizácii štátnych útvarov a zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj, sociálnu súdržnosť, stabilitu a bezpečné životné podmienky pre ľudí na vnútroštátnej a regionálnej úrovni a na celom svete.

Boj proti trestnej činnosti s osobitne ťažkými dosahmi na deti, ako je napríklad obchodovanie s ľuďmi, sa musí zakladať na konkrétnych opatreniach zameraných na ochranu detí pred násilím a zneužívaním. Popri preventívnych opatreniach je potrebná aj pomoc deťom obetiam tejto trestnej činnosti zameraná na odstránenie a prekonanie následkov zločinov, ktoré na nich boli spáchané, a na ich dlhodobé sociálne začlenenie.

Európska únia je odhodlaná urobiť všetko pre to, aby sa jej podarilo splniť úlohy stanovené v rámci rozvojových cieľov tisícročia. Väčšina týchto rozvojových cieľov je spätá s dobrými životnými podmienkami a zdarným vývojom detí a mládeže, čo platí aj pre ciele v oblasti zdravia, vzdelávania, vody a výživy². Všetky tieto ciele súvisia so zásadnými problémami, ktoré ohrozujú duševný a fyzický rozvoj detí na mnohých miestach sveta. V súčasnosti sa zdá, že nie všetkým krajinám sa rozvojové ciele tisícročia podarí splniť. Z tohto dôvodu platí, že ak sa problematika detí v rámci rozvojových politík nedostane do popredia, významným spôsobom sa zníži šanca na dosiahnutie týchto cieľov.

Problematika detí sa musí stať ťažiskom vonkajších vzťahov EÚ, rozvojových politík a humanitárnej pomoci, pretože deti predstavujú zraniteľnú skupinu, či už z dôvodov svojho nízkeho veku, relatívnej neskúsenosti, ako aj preto, že potrebujú rodičovskú starostlivosť. Sú zraniteľné predovšetkým, pokiaľ ide o dosahy takých javov, ako je rozpad rodín, zneužívanie na obchodné účely a obchodovanie s ľuďmi. Mimoriadne riziko im hrozí v prípade destabilizácie štátnych útvarov a ozbrojených konfliktov. Riziká v oblasti výživy a zdravia môžu ohroziť ich normálny vývoj, ba dokonca aj životy.

Práva detí sú veľmi úzkym spôsobom prepojené s právami ich matiek. Ak ich matky trpia problémami v oblasti sexuálneho a reprodukčného zdravia, ak v tejto oblasti nemajú žiadne práva a ak neexistuje ani základný systém sociálneho zabezpečenia, má to priame dosahy na zdravie detí a na ich životné podmienky. V dôsledku toho tretina tehotných žien počala bez toho, aby s tým súhlasili alebo aby to plánovali, polovica všetkých pôrodov na celom svete sa deje bez kvalifikovanej pôrodnej asistencie a viac ako 3 milióny detí každoročne zomrie na následky zdravotných komplikácií, ktoré nastali počas pôrodu, alebo bezprostredne po ňom. Mnohé ďalšie deti budú celý život trpieť následkami chorôb, ktoré mali ich matky počas tehotenstva, alebo následkami rizikových pôrodov. Každý rok sa narodí viac ako 300 000 detí nakazených vírusom HIV³. Na choroby, ktorým by sa dalo predísť, zomrie každoročne pred dovŕšením piateho roku života viac ako 10 miliónov detí.

² Rozvojové ciele tisícročia (Millennium Development Goals) v oblasti boja proti chudobe a hladu (MDG1), vzdelávania (MDG2), rodovej rovnosti (MDG3), ochrany života detí (MDG4) ako aj ciele v oblasti ochrany zdravia matiek (MDG5), v oblasti boja proti chorobám zapríčineným chudobou (MDG6) a v oblasti ochrany vôd a hygieny (MDG7).

³ Správa Svetovej zdravotníckej organizácie WHO z roku 2005 s názvom „Nech záleží na každej matke a dieťati“ („Make Every Mother and Child Count“).

Veľké problémy stále existujú aj v oblasti vzdelávania. Celosvetovo nenavštevuje žiadnu školu 72 miliónov detí, z čoho je 57 % dievčat. Ak aj deti patria do privilegovanej skupiny tých, čo môžu chodiť školy, získajú tam vzdelanie, ktorého úroveň značne kolíše⁴.

Zneužívanie na prácu postihuje 110 miliónov detí a dospelých, ktorí v dôsledku toho nemajú žiadnu možnosť nadobudnúť vzdelanie. Zamestnávanie mnohých z týchto detí je v rozpore s ustanoveniami Dohovoru Medzinárodnej organizácie práce (ILO) o minimálnom veku na prijatie do zamestnania z roku 1973. Podmienky na pracovisku sú navyše veľmi často nebezpečné a tieto deti niekedy pracujú v otrockých podmienkach alebo sú obeťami obchodovania s ľuďmi, čo je v rozpore s dohovorom ILO č. 29 o nútenej práci a dohovorom ILO č. 182 o zákaze a o okamžitých opatreniach na odstránenie najhorších foriem detskej práce. Pre veľa dospelých, ktorí si hľadajú prácu, je často mimoriadne ťažké získať dôstojné pracovné príležitosti. Veľmi často sa stáva, že neexistujú žiadne možnosti odborného vzdelávania ani programy rozvoja odbornej kvalifikácie, a mnohí z tých, ktorí sa zaraďujú do pracovného procesu, sú nútení pracovať v rámci tieňovej ekonomiky a bez akéhokoľvek sociálneho zabezpečenia. Je mimoriadne dôležité, aby sa venovala dostatočná pozornosť vzdelávaniu ako nástroju, pomocou ktorého deti a dospelí budú schopní aktívne sa zapojiť do spoločnosti a významným spôsobom prispieť k pokroku v rámci spoločenských, ktorých sú súčasťou.

Ak dospelé dievčatá trpia problémami v oblasti sexuálneho a reprodukčného zdravia, ak v tejto oblasti nemajú žiadne práva, prispieva to k sexuálnemu nátlaku, k nútenému uzatváraniu manželstiev a k neželaným tehotenstvám a má priamy dosah na rast počtu nových prípadov nákazy vírusom HIV v rozvojových krajinách.

Medzi tých, ktorí majú osobitné potreby a ktorí sú v osobitnom ohrození a z toho dôvodu si vyžadujú osobitnú pozornosť, patria také skupiny detí a mladistvých, ako sú deti, ktoré sú príslušníkmi etnických alebo iných menšín, migrujúce deti, deti z radov vysídencov alebo utečencov, deti postihnuté ozbrojenými konfliktami, deti zapojené do ozbrojených konfliktov, siroty a deti bez rodičovskej starostlivosti, deti nakazené vírusom HIV/AIDS a postihnuté deti; osobitne zraniteľné sú dievčatá, ktoré čelia aj dodatočným rizikám .

Deti a dospelí trpia nepomerne výraznejšie pri humanitárnych krízach, či už vyvolaných ľuďmi (napr. ozbrojené konflikty) alebo zapríčinených prírodnými udalosťami. V týchto prípadoch deti nepomerne viac trpia v dôsledku podvýživy a rôznych chorôb, čo má za následok vysokú úmrtnosť. Tvoria takisto veľkú časť obetí protipechotných mín. Deti sú ľahkou korisťou, pokiaľ ide o nábery do ozbrojených skupín, sexuálne zneužívanie, nútenú prácu a medzinárodný obchod s ľuďmi. V krízových situáciách hrozí ešte väčšie riziko, že sa stanú obeťami takéto zaobchádzania, pretože dochádza k oslabeniu tradičných ochranných a podporných väzieb v rámci spoločnosti a k odlúčeniu detí od rodín. Dlhotrvalé krízy môžu mať osobitne negatívny vplyv na deti, ktoré v takom prostredí dospelých, pričom sa vytvárajú tzv. „stratené generácie“, pri ktorých hrozí, že budú pokračovať v konflikte a predlžovať krízu, pretože vyrastali uprostred násillia a neistoty. Predovšetkým dievčatá, ktoré žijú v oblastiach postihnutých konfliktami alebo vo vysídleňkách alebo utečeneckých táboroch, sú vystavené rôznym formám domáceho a sexuálneho násillia.

⁴ Celosvetová monitorovacia správa o plnení súboru cieľov s názvom „Vzdelanie pre každého“ („Education for all“) za rok 2007, ktorá sa každoročne vypracúva pod záštitou organizácie UNESCO (UNESCO EFA Global Monitoring Report 2007).

Popri všetkých uvedených skutočnostiach dochádza k tomu, že názory detí a dospelých pri diskusiách o otázkach, ktoré budú mať vplyv na ich budúci život na úrovni rodín, spoločností, alebo na miestnej, vnútroštátnej, či medzinárodnej úrovni, zostávajú zväčša nevypočítané alebo bez povšimnutia. Toto nezohľadňovanie ich názorov je v rozpore s článkom 12 Dohovoru OSN o právach dieťaťa⁵.

3. NORMATÍVNY RÁMEC

Práva dieťaťa patria medzi všeobecné ľudské práva, ktoré je Európska únia povinná dodržiavať na základe medzinárodných a európskych zmlúv, predovšetkým na základe Dohovoru OSN o právach dieťaťa⁶ a dvoch opčných protokolov k nemu⁷. V Dohovore OSN o právach dieťaťa sú stanovené štyri základné zásady, ktoré sa vzťahujú na všetky opatrenia týkajúce sa detí: zákaz diskriminácie (článok 2), prvoradé zohľadňovanie záujmov dieťaťa (článok 3), právo dieťaťa na život a rozvoj (článok 6) a rešpektovanie názorov dieťaťa (článok 12). Európska únia okrem toho podporuje Miléniovú deklaráciu OSN a rozvojové ciele tisícročia, presadzuje úplnú realizáciu káhirskej agendy a Pekinskej akčnej platformy, ktoré obsahujú ustanovenia o právach detí a dospelých, a podporuje aj akčný plán s názvom „Svet vhodný pre deti“, ktorý bol prijatý na záver mimoriadneho zasadnutia Valného zhromaždenia OSN venovaného právam dieťaťa (UNGASS) v roku 2002.

Podporu práv dieťaťa a zohľadňovanie základných potrieb detí prostredníctvom vonkajšej činnosti Európskej únie je potrebné vnímať v širšom kontexte záväzku EÚ spočívajúceho v podpore ľudských práv vo všeobecnosti. Práva detí sú v dôsledku toho výslovne uznané v Charte základných práv Európskej únie (článok 24) vrátane práva na takú ochranu a starostlivosť, ktorá je potrebná pre ich blaho, práva na slobodné vyjadrovanie názorov, práva na to, aby sa ich názory brali do úvahy a napokon aj vrátane povinnosti brať do úvahy najlepšie záujmy detí pri všetkých opatreniach, ktoré sa ich týkajú.

V oznámení s názvom „*K stratégii EÚ v oblasti práv dieťaťa*“ z roku 2006 sa načrtáva postup pre vytvorenie dlhodobej stratégie EÚ v oblasti práv detí vrátane lepšej koordinácie, konzultácií so zainteresovanými stranami, účinnejšieho uplatňovania hľadiska práv detí v politikách, stratégiách a programoch EÚ a posudzovania vplyvu existujúcich opatrení EÚ na práva detí. Európska únia sa v tomto oznámení zaviazala, že bude podporovať a posilňovať vytváranie sietí a zastúpenie detí v EÚ a na celom svete a že sa bude usilovať o ich oficiálne zapojenie do všetkých konzultácií a opatrení týkajúcich sa ich práv a potrieb. V oznámení sa takisto navrhujú aj ukazovatele pre oblasť práv dieťaťa a posilnenie monitorovania vplyvov existujúcich opatrení na deti.

Viacere práva dieťaťa v rámci vonkajších vzťahov sú už zahrnuté do jednotlivých rozvojových politík EÚ uplatňovaných v súčasnosti: ide napríklad o politiky súvisiace

⁵ Článok 12 ods. 1 Dohovoru OSN o právach dieťaťa znie: „Štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, zabezpečujú dieťaťu, ktoré je schopné formulovať svoje vlastné názory, právo tieto názory slobodne vyjadrovať vo všetkých záležitostiach, ktoré sa ho dotýkajú, pričom sa názorom dieťaťa musí venovať patričná pozornosť zodpovedajúca jeho veku a úrovni.“

⁶ Úplné znenie Dohovoru OSN o právach dieťaťa a dvoch opčných protokolov k nemu je k dispozícii na internetovej stránke: www.ohchr.org.

⁷ Opčný protokol o účasti detí v ozbrojených konfliktoch a opčný protokol o predaji detí, detskej prostitúcii a detskej pornografii.

so vzdelávaním⁸, zdravím⁹, zamestnanosťou, sociálnym začlenením, dôstojnou prácou¹⁰ a bojom proti obchodovaniu s ľuďmi¹¹. Ochrana práv dieťaťa má osobitné postavenie takisto aj v rámci politik EÚ zameraných na posilňovanie ľudských práv a demokratizáciu v tretích krajinách, a to najmä v kontexte uplatňovania *Usmernení EÚ o deťoch a ozbrojených konfliktoch*¹². Rada nedávno prijala *Usmernenia EÚ pre presadzovanie a ochranu práv dieťaťa*¹³ a stratégiu vykonávania, v rámci ktorej sa za prvú prioritnú oblasť stanovil boj proti všetkým formám násilia na deťoch. Cieľom týchto usmernení je podporiť súčinnosť a posilniť medziinštitucionálnu spoluprácu. Obsahujú iniciatívy podporované Európskou komisiou v oblasti práv dieťaťa a zároveň posilňujú súdržnosť opatrení členských štátov a inštitúcií Európskej únie.

Proces rozšírenia je ďalším významným nástrojom poskytujúcim príležitosť na podporu práv detí. Jedným z kritérií členstva v EÚ je, aby kandidátska krajina dosiahla stabilitu tých inštitúcií, ktoré zaručujú demokraciu, právny štát, ľudské práva a rešpektovanie a ochranu menšín. V rámci týchto kritérií stanovených Európskou radou v Kodani v roku 1993 Komisia počas celého prístupového procesu podporuje reformu ochrany detí a dôkladne monitoruje pokrok dosiahnutý v oblasti práv dieťaťa.

Cieľom tohto oznámenia je podporiť vytvorenie integrovaného prístupu zameraného na dosiahnutie pokroku v oblasti práv dieťaťa na medzinárodnej úrovni prostredníctvom rozličných nástrojov uplatňovaných v rámci vonkajšej činnosti Únie. Oznámenie vychádza z toho, že základným predpokladom pre realizáciu práv detí a dospelých je uspokojenie ich základných potrieb.

Cieľom humanitárnej pomoci EÚ je poskytovať v núdzových situáciách, v súlade s potrebami dotknutých subjektov, pomoc zameranú na záchranu života, na predchádzanie utrpeniu ľudí a jeho odstraňovanie a na zachovanie ľudskej dôstojnosti, pri súčasnom dodržaní základných humanitárnych zásad ľudskosti, neutrality, nestrannosti a nezávislosti. Z týchto zásad vyplýva, že humanitárna pomoc sa musí poskytovať výhradne na základe potreby, pričom osobitná pozornosť sa musí venovať najzraniteľnejším jednotlivcom v rámci obyvateľstva. Uvedené ciele a zásady tvoria kontext, v rámci ktorého EÚ venuje osobitnú pozornosť potrebám detí a dospelých. Rozhodnutia o poskytnutí humanitárnej pomoci „musia byť prijímané nestranne a výlučne podľa potrieb a záujmov obetí“¹⁴. Musia prispievať „k ochrane ľudských práv obetí ozbrojených konfliktov alebo prírodných katastrof“¹⁵ a musia sa vykonávať spôsobom, ktorý je v súlade s platným medzinárodným právom.

⁸ Vzdelávanie: oznámenie s názvom „Vzdelávanie a odborná príprava v kontexte znižovania chudoby v rozvojových krajinách“ a následné uznesenie Rady č. 8958/02 venované problematike vzdelávania a chudoby.

⁹ Oznámenie o zdraví a znižovaní chudoby, uznesenie Rady o zdraví a chudobe, oznámenie o boji proti chorobám súvisiacim s chudobou v rámci vonkajšej činnosti a s tým súvisiaci akčný program, a príslušné závery Rady.

¹⁰ Oznámenie s názvom „Podpora dôstojnej práce pre všetkých“, vyhlásenie EÚ o globalizácii, ktoré prijala Európska rada 14. decembra 2007.

¹¹ Oznámenie o boji proti obchodovaniu s ľuďmi takisto označuje ako prioritu deti a globálny rozmer obchodovania s ľuďmi.

¹² Rada Európskej únie prijala *Usmernenia EÚ o deťoch a ozbrojených konfliktoch* 8. decembra 2003.

¹³ http://ec.europa.eu/external_relations/human_rights/guidelines/01_deathpenalty_1998/guidelines1_en.pdf.

¹⁴ Nariadenie Rady (ES) č. 1257/96 z 20. júna 1996 o humanitárnej pomoci.

¹⁵ Oznámenie s názvom „Úloha Európskej únie pri podpore ľudských práv a demokratizácie v tretích krajinách“, KOM(2001) 252 v konečnom znení.

Okrem toho existujú aj záväzky, ktoré sa týkajú detí v konkrétnych geografických oblastiach. Ako príklad je možné uviesť Dohodu z Cotonou, ktorá obsahuje ustanovenia o ľudských právach a právach dieťaťa a takisto aj ustanovenia o aktívnej účasti mladých občanov vo verejnom živote¹⁶. V stratégiách EÚ pre africké, karibské a tichomorské štáty sa ako prioritné oblasti uvádzajú práva dieťaťa, detská práca, vzdelávanie, služby zdravotnej starostlivosti a služby zamerané na zabezpečenie základných potrieb a osobitná pozornosť, ktorú je nevyhnutné venovať zraniteľným deťom. Nástroje európskeho susedstva a partnerstva výslovne uvádzajú práva dieťaťa (aj v súvislosti s detskou prácou) ako jednu z oblastí spolupráce, ktoré sú oprávnené na pomoc Spoločenstva. V stratégii EÚ pre Latinskú Ameriku a aj v rámci Viedenského vyhlásenia ministrov zúčastňujúcich sa na samite EÚ – Latinská Amerika a Karibik v roku 2006 bol prijatý záväzok „zabezpečiť dodržiavanie a uplatňovanie práva dieťaťa (článok 5)“ a uznaná potreba „vytvoriť konkrétne verejné politiky na ochranu detí a mládeže a na prelomenie kruhu chudoby“. Akčný plán prijatý na samite EÚ a Asociácie krajín juhovýchodnej Ázie (ASEAN), ktorý sa uskutočnil v novembri 2007, obsahuje osobitné ustanovenia na zlepšenie spolupráce medzi EÚ a ASEAN-om v oblasti boja proti obchodovaniu s deťmi.

4. CHARAKTER OPATRENÍ EÚ

Cieľom tohto oznámenia, ako aj priloženého akčného plánu s názvom „Práva detí v rámci vonkajšej činnosti“ a priloženého pracovného dokumentu útvarov Komisie s názvom „Deti v núdzových a kritických situáciách“, je vytvoriť rámec pre komplexný prístup EÚ k ochrane a podpore práv dieťaťa v tretích krajinách. Takýto prístup musí vychádzať z holistického a všeobecne platného náhľadu na práva dieťaťa a zároveň musí byť súčasťou širšej stratégie zameranej na podporu rozvoja a na boj proti chudobe.

Osobitosť situácií, v ktorých sa nachádzajú deti a dospievajúci z rôznych krajín, regiónov alebo ich častí si vyžaduje, aby sa uskutočnila osobitná analýza každej jednotlivej okolnosti s cieľom stanoviť, pomocou ktorých z dostupných nástrojov bude EÚ schopná najlepšie reagovať. V mnohých krajinách vlády nie sú schopné a/alebo dostatočne odhodlané presadzovať a chrániť práva detí. Je nevyhnutné, aby sa zabezpečilo skutočné vzájomné dopĺňanie sa jednotlivých nástrojov na uskutočňovanie politik, finančných nástrojov EÚ a Európskeho rozvojového fondu. Európska únia zabezpečí maximálny účinok a koordináciu využívania existujúcich nástrojov v rámci svojej vonkajšej činnosti prostredníctvom týchto krokov:

- (1) *Deti a dospievajúci v rámci rozvojovej spolupráce.* V krajinách, v ktorých sú finančné a inštitucionálne kapacity príliš obmedzené, aby deťom zabezpečili prijateľné životné podmienky a prístup k základným službám, by EÚ mala v plnom rozsahu využiť opatrenia zamerané na rozvojovú spoluprácu a odstraňovanie chudoby, ktorých cieľom je riešiť základné príčiny chudoby. Súčasne by malo dôjsť k skutočnému uplatňovaniu hľadiska práv a potrieb detí v jednotlivých vnútroštátnych politikách.

¹⁶ Článok 26 (Otázky mládeže) ustanovuje, že „spolupráca podporuje politiky, opatrenia a činnosti zamerané na ochranu práv detí a mládeže, najmä práv dievčat“ a na „podporu aktívnej účasti mladých občanov na verejnom živote“.

Článok 33 (Inštitucionálny rozvoj a budovanie kapacít) takisto ustanovuje, že „spolupráca venuje systematickú pozornosť inštitucionálnym aspektom a v tejto súvislosti podporuje úsilie krajín AKT o rozvoj a posilnenie štruktúr, inštitúcií a postupov, ktoré napomáhajú podporovať a zachovať všeobecný a úplný rešpekt, dodržiavanie a ochranu všetkých ľudských práv a základných slobôd“.

- (2) *Deti a dospelí v rámci obchodnej politiky.* V ustanoveniach o obchodnej politike EÚ sa v plnom rozsahu uznáva potreba zabezpečenia jej súladu s ochranou a podporou práv detí. V rámci obchodnej politiky predstavuje podpora práv dieťaťa súčasť širšej agendy zameranej na trvalo udržateľný rozvoj. V prípade dvojstranných dohôd je otázka práv dieťaťa zahrnutá do pracovných noriem.
- (3) *Deti a dospelí v rámci politického dialógu.* Vzhľadom na zásadnú úlohu politického dialógu medzi EÚ a vnútroštátnymi orgánmi partnerských krajín by sa do tohto dialógu mala systematicky začleňovať otázka plnenia záväzkov vyplývajúcich z Dohovoru o právach dieťaťa. Európska únia by sa mala venovať tejto otázke aj v rámci svojho pôsobenia na medzinárodných fórach.
- (4) *Akcie na regionálnej a celosvetovej úrovni.* Akcie na úrovni jednotlivých krajín sa musia doplniť primeranými akciami na regionálnej a celosvetovej úrovni, ktoré sa zamerajú na riešenie otázok nadnárodného charakteru.
- (5) *Posilnenie postavenia detí a dospelých.* Európska únia by mala reagovať na nedostatočnú schopnosť plniť záväzky súvisiace s právami dieťaťa tak, že posilní postavenie detí a dospelých a umožní im zohrávať aktívnu úlohu v otázkach, ktoré sa ich priamo týkajú.
- (6) *Deti a dospelí v rámci humanitárnej pomoci.* V krajinách, ktoré sú na pokraji konfliktu alebo v ktorých konflikt prebieha alebo sa práve skončil, často dochádza k tomu, že potreby detí nie sú uznávané, prípadne, že sa prehliadajú, a takisto aj k pravidelnému porušovaniu ich práv. Humanitárna pomoc sa poskytuje aj vtedy, keď ide o humanitárne krízy, ktoré vznikli v dôsledku prírodných katastrof a štátne orgány nie sú v dostatočnom rozsahu alebo vôbec schopné alebo ochotné vysporiadať sa so vzniknutou situáciou. Humanitárna pomoc bude, okrem iných, riešiť tieto tri zásadne problémy, ktoré súvisia s deťmi v núdzových a kritických situáciách:
 - (a) deti odlúčené od rodín alebo bez sprievodu;
 - (b) deti v ozbrojených silách alebo ozbrojených skupinách;
 - (c) vzdelávanie detí v núdzových situáciách.

Prílohou tohto oznámenia sú pracovné dokumenty útvarov Komisie, ktoré sa podrobnejšie zaoberajú začlenením otázok súvisiacich s právami detí do vonkajších vzťahov a situáciou detí v kontexte humanitárnej pomoci.